

SLUTRAPPORT

PROJEKT

”KRAFTSAMLING BIOGAS”

Projektperiod

2025-04-01 – 2026-04-30

Syfte

Syftet med projektet är att etablera ett forsknings- och innovationsprogram för biogas på Agroväst, en slags biogasnod för lantbruket, som ska initiera och genomföra kunskapsspridning, omvärldsbevakning samt understödja befintliga och planerade investeringar som har koppling till lantbruket.

Övergripande mål

Det övergripande effektmålet är att skapa bättre förutsättningar för lantbruksföretag att på ett lönsamt och hållbart sätt bidra i värdekedjan som leverantörer av substrat och/eller producenter av biogas. På så sätt även bidra till en ökad självförsörjningsgrad av energi och på så sätt förbättra vår beredskap i kris och krigstid.

PROJEKTETS RESULTAT

1. Etablering av ett forsknings och innovationsprogram

Agroväst har under perioden inrättat ett Energiprogram på Agroväst, med fokus på biogas.

Syftet med programmet är:

- att stärka lönsamhet, konkurrenskraft och hållbar tillväxt i lantbruksföretag genom utveckling inom biogas, förnybar energi och energiberedskap. Programmet ska stärka lantbrukets roll i värdekedjan för energi och bioekonomi.

De långsiktiga effektmålen är:

- Lantbruksföretag har stärkt sin roll i värdekedjan för förnybar energi och bioekonomi, vilket bidrar till ökad produktion och stärkt konkurrenskraft.
- Fler lantbruksföretag bidrar som leverantörer av substrat och producenter av biogas, vilket stärker produktionen av förnybar energi.
- Lantbruksföretagens energiberedskap har stärkts genom ökad kunskap, förbättrad planering och utvecklade energilösningar.

En styrgrupp för programmet har formats med representanter ifrån lantbruksföretag, biogasproducenter, rådgivning och forskning. Styrgruppens uppdrag är att identifiera behov och möjligheter, samt prioritera och initiera nya projekt och aktiviteter.

Styrgruppsledamöterna, som valts av Agrovästs styrelse efter en nomineringsrunda, är:

- David Bjelke – Biogas Västra Skaraborg ideell förening (ordf)
- Sofia Kämpe – Biogas Östra Skaraborg ekonomisk förening
- Hugo Westlin – RISE
- Fredrik Fredriksson – Länsstyrelsen VG

Fler ledamöter kan komma att tillsättas i takt med att verksamheten utvecklas. Under projektperioden har styrgruppen hållit två möten: 17 feb och 6 maj.

Programmet har bemannats av Kristina Anderback, anställd på Agroväst, samt Johan Benjaminsson, inhyrd biogasexpert.

Agroväst har under perioden säkrat finansiering för att fortsatt driva programmet under perioden 2026-05-01 – 2029-08-31. Detta genom projektet ”Grön omställningskraft – stärkt klustersamverkan för cirkulär ekonomi” som finansieras av Tillväxtverket (Regionalfonden Västsverige) och Västra Götalandsregionen. Kristina och Johan kommer att fortsätta att tillsammans bemanna programmet.

Länk till Energiprogrammet på Agrovästs hemsida: <https://agrovast.se/foi-program/energi-med-fokus-pa-biogas/>

2. Aktivt stöd till nya samverkansinitiativ

Agroväst har under perioden haft möten och en löpande dialog med alla större lantbrukardrivna biogasinitiativ i Västra Götaland – Biogas Västra Skaraborg, Biogas Östra Skaraborg, Götene biogas, Åmål-Säffle biogas, Brålanda biogas, Vårgårda-Herrljunga biogas samt de initiativ till mobilisering som tagits i norra Bohuslän och kring Limmared. Vi har fångat upp behov och utifrån dessa sökt lösningar samt arrangerat seminarier, demonstrationer och lantbrukarträffar. I vissa fall har vi även format och hittat finansiering för olika förstudier.

Nedan kan ni läsa mer om tre nya samverkansinitiativ som vi stöttat under perioden.

1. Nätverk för större lantbrukardrivna biogasinitiativ

I dialogen med de olika lantbrukardrivna biogasinitiativen identifierade vi många gemensamma frågeställningar och en stor öppenhet för samverkan. Vi bjöd sålunda in till medverkan i ett nätverk för de personer som driver och koordinerar initiativen. Ett nätverk som fungerar som en mötesplats och forum för dialog där dessa eldsjälar kan utbyta erfarenheter och lyfta gemensamma utmaningar och behov. En första nätverksträff genomfördes den 16 februari. Planen var att nätverksträff två skulle vara ett studiebesök på Gasum, för att utbyta erfarenheter kring de problem de haft med fastgödseln, men det har inte varit möjligt att anordna under projektets löptid.

Nätverket vänder sig såväl till redan etablerade initiativ, och sådana som är under planering och byggande. Det gemensamma är att initiativet drivs av lantbrukare i samverkan, och att det handlar om större anläggningar.

Viktigt att notera är att detta är nätverksdeltagarnas egna forum, där de själva sätter agendan. Agroväst bidrar med facilitering och en mindre budget för att kunna bjuda in experter, anordna workshops eller genomföra studieresor.

2. Nytt biogasinitiativ i Limmared

I oktober 2025 kontaktades Agroväst av de två lantbrukarna Christian Olsson och Fredrik Larsson från Tranemo som drev idén om att bygga en lantbrukarägd biogasanläggning i Limmared som rötar gödsel från gårdar i Tranemo, Svenljunga och Ulricehamn. Agroväst stöttade genom att arrangera en lantbrukarträff genom Gröna möten för att påbörja en mobilisering av lantbrukare i området. Därefter hjälpte vi till att attrahera förstudiemedel ifrån Leader Sjuhärad, Sparbanken Tranemo och Ulricehamns sparbank, inom vilken arbetet nu drivs vidare. En förstudie som Agroväst är huvudman för.

3. Nytt biogasinitiativ i norra Bohuslän

På samma sätt som i fallet med Limmared så kontaktades Agroväst våren 2025 av lantbrukaren Johan Christensson från Lysekil. Även i detta fall arrangerades en lantbrukarträff genom Gröna möten för att samla lantbrukarna i området och presentera idén. Därefter ansökte vi om och beviljades förstudiemedel från Fyrbodals kommunalförbund.

3. Kunskapsspridning genom seminarier och nyhetsbrev

Agroväst har under projektperioden arrangerat ett antal olika aktiviteter genom Agroväst Gröna möten för att skapa en mötesplats för och sprida kunskap och bästa praxis till lantbrukare med intresse av biogas och rötrest. Vi har även arrangerat ett seminarium som samlat en bredare krets av aktörer.

11 juni	<i>Biogasprojekt i Munkedal (57 deltagare)</i>
En lantbrukarträff för att informera om satsningen på en lantbrukarägd biogasanläggning i norra Bohuslän, inkl. studiebesök på Rena Havs biogasanläggning i Lysekil.
25 sep	<i>Från skörd till kraft – lantbrukets roll i biogasens kretslopp (30 deltagare)</i>
Ett seminarium under Smedjeveckan i Skara som lyfta fram biogasens utvecklingspotential i Skaraborg och Västra Götaland.
18 nov	<i>Biogas i Limmared – från gödsel till grön energi (53 deltagare)</i>
En lantbrukarträff för att informera om satsningen på en lantbrukarägd biogasanläggning i Limmared.
26 feb	<i>Optimera din spridning och logistik av biogödsel och stallgödsel (41 deltagare)</i>
Ett heldagsseminarium med demonstrationer på Holmestads bygdegård. Förmedling av aktuell kunskap om olika spridningsmetoder, hur kväveutnyttjandet kan maximeras och när spridning är mest lämplig

beroende på gröda och gödselslag. Även dialog om gödsels värde, tillgänglighet av näringsämnen, packning och logistik samt aktuella satsningar som ammoniakstödet och Kväveklivet.

- 2 mars *Klimatinvesteringar i lantbruk och biogas (19 deltagare)*
Ett lunchwebinar för att informera om möjligheterna med Klimatklivet, och tips om investeringar på gårdsnivå som bidrar till ökad lönsamhet och minskar gårdens klimatavtryck. Ett särskilt fokus lades på biogas.
- 12 maj *Fosforseparering från biogödsel (44 deltagare)*
Ett lunchwebinar på ovan nämnda tema med föreläsare från SLU och EkoBalans.

Ovan bilder från heldagsseminariet på Holmestads bygdegård 26 februari.

Agroväst har under projektperioden även producerat två nyhetsbrev som tagits fram i dialog med och förmedlats till lantbrukarna i de lantbrukare som är involverade i de större lantbrukardrivna biogasinitiativen i primärt Skaraborg, Nyhetsbrevet har även skickats till andra intresserade parter i Skaraborg och i övriga Västra Götaland.

Nyhetsbreven, Biogasnytt Väst nr 3 och 4, finns att ladda hem från Agrovästs hemsida: <https://agrovast.se/foi-program/energi-med-fokus-pa-biogas/>.

Planen var att producera ytterligare fyra nyhetsbrev under perioden, men då nyttan av nyhetsbreven diskuterats så har vi nedprioriterat denna aktivitet till förmån till annat. Det visar sig att väldigt få av lantbrukarna tar sig tid att läsa nyhetsbreven, även om de bedömer innehållet som intressant.

Stödet från Nötkreaturstiftelsen har varit av stort värde för att kunna etablera ett Energiprogram och därigenom stärka Agrovästs kapacitet på biogasområdet. Genom stödet har vi haft möjlighet att knyta till oss Johan Benjaminsson som biogasexpert. Johan har bidragit, och bidrar fortsatt, med hög kompetens och stort engagemang och har säkerställt att vi erbjudit lantbrukarna relevant stöd för sin utveckling.

Agroväst har genom projektet byggt en stabil grund för att även fortsättningsvis kunna stödja befintliga och planerade biogasinvesteringar med koppling till lantbruket, sprida kunskap och bästa praxis, bedriva omvärldsbevakning samt driva viktiga utvecklingsfrågor som stärker lantbrukets roll i energi- och bioekonomins värdekedjor.